

K Ä S K K I R I

Tallinn

27.11.2017 nr 1-2/17/1167

Keskkonnaregistri veekogude nimistus
Näki paadikanali välja arvamine Emajõe
koosseisust ja sellest tulenevalt Emajõe
kalda kitsenduste korrigeerimine

1. ÕIGUSLIK JA FAKTILINE ALUS

- 1.1. Käesolev käskkiri kehtestatakse Vabariigi Valitsuse 10.12.2009. a. määruse nr 186 „Keskkonnaministeeriumi põhimäärus“ § 10 punkti 7, § 11 lõike 1 ja keskkonnaregistri seaduse (edaspidi *KeRS*) § 38 lõike 2 punktide 5- 6, § 39 lõike 3 alusel ning arvestades *KeRS* § 4 lõiget 1.
- 1.2. Keskkonnaministeerium on *KeRS* § 4 lõike 1 kohaselt keskkonnaregistri vastutav töötleja. *KeRS* § 39 lõike 3 kohaselt on keskkonnaregistri vastutaval töötlejal õigus esitada keskkonnaregistrisse kandmiseks andmeid *KeRS* nimetamata alustel pärast nende andmete kontrollimist tunnustatud või akrediteeritud asutuste poolt.

KeRS § 38 lõike 2 punktide 5 ja 6 kohaselt on keskkonnaregistri inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõjutuse vähendamiseks määratud alade nimistusse ja veekogude nimistusse andmete kandmise aluseks õigusakt.

Tulenevalt eeltoodust on keskkonnaministri käskkiri õigusaktiks, mille alusel tehakse kandeid keskkonnaregistri veekogude nimistusse ja määratletakse veekogu alaliik, millest lähtuvalt rakendatakse veekogu rannal või kaldal veeseaduses (edaspidi *VeeS*) ja looduskaitseaduses (edaspidi *LKS*) sätestatud ranna ja kalda kasutamise piiranguid.

- 1.3. Keskkonnaministri 19.06.2015. a määruse nr 36 „Keskkonnaagentuuri põhimäärus“ § 5 alusel on Keskkonnaagentuuri üheks ülesandeks keskkonnaga seotud andmete kogumine ja analüüs. Sama määruse § 6 punkti 15 kohaselt täidab Keskkonnaagentuur talle õigusaktidega pandud andmekogude volitatud töötleja ülesandeid. Vabariigi Valitsuse 27.05.2003. a korraldusega nr 333 „Keskkonnaregistri volitatud töötleja määramine“ on määratud keskkonnaregistri, sh *KeRS* § 12 sätestatud veekogude nimistu, volitatud töötlejaks Keskkonnaagentuur.

KeRS § 38 lõike 6 alusel tohib andmeandja seaduses nimetatud objektide (sh veekogude) paiknemiskaartidena kasutada riigi põhiregistrite kasutamist kindlustavasse Eesti kaardisüsteemi kuuluvaid kaarte. Ruumiandmete seaduse § 69 kohaselt on Eesti topograafia andmekogus (edaspidi *ETAK*) olemasolevate andmete kasutamine kohustuslik teabevaldajate andmekogude pidamisel, andmete töötlemisel ja ruumiandmeteenuste osutamisel juhul, kui teabe hõivvel või kasutamisel tuleb lähtuda topograafilistest ruumiandmetest. *KeRS* § 41 lõike 1 punkti 3 alusel on keskkonnaregistri volitatud töötlejal lisaks andmekogude pidamisega seotud andmetöötlusele õigus töödelda keskkonnaregistri andmeid ulatuses, mis nõuab andmekogude vahelise andmete töötlemise seadusega sätestatud ulatuses. Seega tuleb Keskkonnaagentuuril tagada keskkonnaregistri ja *ETAK*-i vaheline andmete vastavus.

Tulenevalt eeltoodust on Keskkonnaagentuur tunnustatud asutus veekogude nimistu andmestike pidamisel ja uuendamisel KeRS § 39 lõike 3 tähenduses.

- 1.4. Keskkonnaministeerium sai 25.05.2017 kirjaga 17-6/17/3795 Tähtvere Vallavalitsuselt taotluse nr 7-7/570, arvata Emajõe (registrikood: VEE1023600) piiridest välja Tähtvere vallas Kardla külas Näki kinnistul (reg.osa 1710304, katastritunnus 83101:001:0404) paiknev veeliiklusrajatis (paadikanal). Põhjenduseks toob Tähtvere Vallavalitsus asjaolu, et tegemist on tehisrajatisega, mis ei ole Emajõe looduslik osa.

Tähtvere Vallavalitsus märkis oma taotluses, et nimetatud tehisrajatis on maaomaniku kinnituse kohaselt rajatud 1993. aastal, enne ranna ja kalda kaitse seaduse (edaspidi *RaKKS*) jõustumist (*RaKKS* jõustus 01.04.1995) ja seega ehitatud õiguspäraselt. Tähtvere Vallavalitsuse kinnitusel toetab maaomaniku kinnitust Maa-ameti <http://xgis.maaamet.ee> 1995. aasta ortofoto, mis on taotlusele lisatud. Tähtvere Vallavalitsuse taotluse kohaselt on Näki kinnistu veeliiklusrajatis tänastele koordinaatidele tuginedes kantud riiklikku ehtisregistrisse <https://id.ehr.ee/>, EHR kood 220821783, paadikanalina. Näki kinnistul asuva veeliiklusrajatise ehitisealune pind on 1905 m², pikkus 94 m, laius 17,2 m, ja keskmine sügavus 2,5 m.

- 1.5. Keskkonnaministeerium analüüsis koostöös Keskkonnaagentuuriga Tähtvere Vallavalitsuse esitatud taotlust ja on keskkonnaregistri vastutava töötajana seisukohal, et esitatud taotlus on põhjendatud. Tegemist on õiguspäraselt ehitatud tehisrajatisega, mis ei ole Emajõe looduslik osa.

Tähtvere vallas Kardla külas Näki kinnistul (reg.osa 1710304, katastritunnus 83101:001:0404) asuv paadikanal on Emajõest erineva tekke ja kasutusviisiga, vajaduse korral Emajõe veesüsteemist eraldatav.

Ruumikuju ja ehtisregistri andmete analüüsi põhjal on Näki paadikanal inimese poolt, 1993. aastal, kindla otstarbega rajatud süvend. Näki paadikanal on rajatud maatükile, mis oli varasemalt maismaa ja ilma inimese tegevusest ei oleks Emajõe vesi antud maatükile voolanud.

Vastavalt VeeS § 4 lg 1 kuulub kinnisasjal asuv veekogu kinnisasja omanikule, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Asjaõigusseaduse § 131 lg 1 kohaselt kuulub ühe kinnisasja piires olev veekogu selle kinnisasja omanikule. Näki paadikanal kuulub selle kinnisasja koosseisu, millel see paadikanal kinnistusraamatu andmete kohaselt paikneb.

Inimese poolt kindlal eesmärgil, eelnevalt veega kattumata alale rajatud paadikanalile ei kohaldata VeeS §-s 7 sätestatud, kuna paadikanal on veekoguga sarnanev ehtis, mida ei ole võimalik määratleda voolu- ega seisuveekoguna. Vabariigi Valitsusel puudub õigus kohustada paadikanali kui veekoguga sarnaneva ehitise omanikku taluma ehitise avalikku kasutamist.

Tulenevalt eeltoodust ei ole Näki paadikanal Emajõe osa ja selle paadikanali suhtes ei rakendata VeeS §-s 5 sätestatud.

Kuna Emajõgi on VeeS § 5 lg 1 p 7 kohaselt avalik veekogu, tuleb planeeringute kehtestamise, ehituslubade ja kasutuslubade andmise, ehitamise ja ehitiste kasutamise käigus tagada Emajõe ja Emajõe kallasraja avalik kasutamine vastavalt keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) §-dele 37-39.

Näki paadikanali ja paadikanaliga piirneva maa omanik peab tagama Emajõe ja Emajõe kallasraja avaliku kasutamise vastavalt *KeÜS* §-dele 37-39.

- 1.6. VeeS §-s 29 sätestatud veekaitsevööndi kohaldamine Näki kinnistul asuvale paadikanalile ei ole proportsionaalne, arvestades asjaolu, et tegemist ei ole joogiveekanaliga ning kanal on Emajõe kaitset arvestades väikeste mõõtmetega – süvendi veepeegli pindala on alla 0,5 ha, ümberrõõd ei ületa 500 m ja ühenduse laius Emajõega on ligikaudu 17 meetrit. VeeS § 29 lg 4 punktis 3 sätestatud majandustegevuse keeld on arvestades antud veeliiklusrajatise mõõtmeid ja rajamise

eesmärki ebaproportsionaalselt piirav. Seega ei loeta seda veeliiklusrajatist kanaliks VeeS § 29 lg 2 p 2 tähenduses ka juhul, kui selle nimes esineb väljend „paadikanal“.

Kuigi Näki paadikanaliga piirneval maal tervikuna veekaitsevööndi, veekogu kalda ehituskeeluvööndi ja veekogu kalda piiranguvööndi kitsendusi ei kohaldata, kehtivad paadikanaliga piirneva maa selles osas, mis kattub Emajõe kalda veekaitsevööndi, piiranguvööndi ja ehituskeeluvööndiga, Emajõe ja Emajõe kalda looduskoosluste kaitse eesmärgil, Emajõe tavalisest veepiirist arvestatud kitsendused, mille ulatuse määramisel on võetud arvesse LKS § 35 sätestatud.

- 1.7. Tähtvere vallas Kardla külas Näki kinnistul (reg.osa 1710304, katastritunnus 83101:001:0404) asuv paadikanal (edaspidi *Näki paadikanal*) tuleb kanda keskkonnaregistri veekogude nimistusse, et saada terviklik ülevaade Emajõe veesüsteemist. Näki paadikanali alaliigiks keskkonnaregistri veekogude nimistus märgitakse „rajatis“, rõhutamaks asjaolu, et selle süvendiga piirneval maal ei ole vajalik rakendada veekaitsevööndi tegevuspiiranguid.

Näki paadikanali kandmine keskkonnaregistri veekogude nimistusse rõhutab kohustust täita selle rajatise ja seonduva veekogu - Emajõe - vee kaitseks VeeS sätestatud üldisi veekaitse kohustusi. Paadikanali omanik ja kallasraja kasutaja peavad tagama, et rajatise ega kallasraja kasutamine ei põhjustaks paadikanaliga ühenduses oleva suurema veekogu - Emajõe - saastatust. Selleks on soovitatav vältida vähemalt 10 m kaugusel paadikanali servast keemilise taimekaitsevahendi, väetise, reoveesette kasutamist, sõnnikuhoidla, sõnnikuauna, reoveemahuti, käimla ja VeeS § 26 lõikes 4 loetletud keskkonnariskiga reostusallikate paigaldamist. Samuti on soovitatav tagada, et see ala oleks aastaringselt kaetud taimkattega (nt muru või põõsastik), sest taimed takistavad erosiooni ja koguvad taimetoitaineid, mis muidu jõuaksid vette.

Juhul kui paadikanali omanik mõjutab avalikku veekogu paadikanali kaudu tegevusega, milleks on VeeS § 8 kohaselt on vajalik vee erikasutusluba, tuleb tegevuseks taotleda vee erikasutusluba.

- 1.8. Näki paadikanali analüüsil selgitati välja ka asjaolu, et veepeegli pindalast lähtuvalt ei ole sellel rajatisel vajalik VeeS § 3²⁴ alusel moodustada eraldiseisvat veekogumit. Näki paadikanali määratletakse kui vooluvekogumi „Emajõgi“ (kood 1023600_1) valgalal asuv veekoguga sarnanev rajatis.

Keskkonnaregistri kandest tulenevalt tuleb korrigeerida keskkonnaministri 28.07.2009 määruses nr 44 „Pinnaveekogumite moodustamise kord ja nende pinnaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata, pinnaveekogumite seisundiklassid ja seisundiklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning seisundiklasside määramise kord“ (edaspidi *pinnaveekogumite määrus*) lisas loetletud vooluvekogumi „Emajõgi“ (kood 1023600_1) piire, kuid selle veekogumi osavalgala jääb muutmata.

2. KÄSKKIRJA EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE PUUDUTATUD ISIKUTEGA

Käesoleva käskkirja aluseks on Tähtvere Vallavalitsuse taotlus. Näki paadikanal on rajatud õiguspäraselt, 1993. aastal, enne ranna ja kalda kaitse seaduse jõustumist, ja kantud ka ehitisregistrisse. Käskkirja eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks maaomanikule ja Tähtvere Vallavalitsusele. Vastuväiteid ja ettepanekuid ei esitatud.

3. OTSUS

Eeltoodust tulenevalt annan Keskkonnaagentuurile kui vee valdkonna andmekogude pidajale korralduse muuta keskkonnaregistri veekogude nimistu andmeid alljärgnevalt:

- 3.1. Arvata Tartu maakonnas Tähtvere vallas Kardla külas Näki kinnistul (reg.osa 1710304, katastritunnus 83101:001:0404) paiknev veeliiklusrajatis (paadikanal) Emajõe (registrikood: VEE1023600) piiridest välja vastavalt käesoleva käskkirja lisas toodud kaardipildile.

- 3.2. Kanda Näki paadikanal eraldiseisva objektina keskkonnaregistri veekogude nimistusse, alaliigiga „rajatis“ ,vastavalt käesoleva käskkirja lisa toodud kaardipildile.
- 3.3. Tulenevalt punktis 3.1. nimetatud veeliiklusrajatise (paadikanali) väljaarvamisest Emajõe koosseisust korrigeerida Emajõe kalda kitsenduste (kalda piiranguvöönd, kalda ehituskeeluvöönd, kalda veekaitsevöönd, kallasrada) asukoht ja ulatus.
- 3.4. Tulenevalt Näki paadikanali tekke, kasutuse ja ruumikuju eripärast märkida Näki paadikanali registrikaardile asjaolu, et sellel rajatisel puudub kalda veekaitsevöönd, kalda ehituskeeluvöönd ja kalda piiranguvöönd.
- 3.5. Korrigeerida keskkonnaministri 28.07.2009 määruse nr 44 „Pinnaveekogumite moodustamise kord ja nende pinnaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata, pinnaveekogumite seisundiklassid ja seisundiklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning seisundiklasside määramise kord“ lisa 1 loetletud vooluveekogumi „Emajõgi“ (kood 1023600_1) piire ja jätta Näki paadikanal selle vooluveekogumi koostisest välja.
- 3.6. Märkida Näki paadikanali registrikaardil keskkonnaregistri kande õiguslikuks aluseks KeRS § 38 lõike 2 punktid 5-6, § 39 lõike 3 ja käesolev käskkiri.
- 3.7. Viidata Emajõe ja Näki paadikanali registrikaartide seotud dokumentides käesolevale käskkirjale.

4. VAIDLUSTAMISVIIDE

Käesoleva käskkirja peale võib esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaja jooksul.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siim Kiisler
minister

Saata: Keskkonnaagentuur, Maa-amet, Keskkonnaameti Lõuna regioon, Tähtvere Vallavalitsus,
maaomanik

Lisa. Emajõe küljest eraldatava ja eraldiseisva objektina keskkonnaregistrisse kantava Näki paadikanali asukoha skeem

Joonis 1. Emajõe (veekogu piir märgitud skeemil sinise joonega) küljest eraldatav ja eraldiseisva objektina keskkonnaregistrisse kantav Näki paadikanal (märgitud skeemil roosa joonega).